

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

สุนทรียทัศน์ของเซอร์มานน์ เฮสเส

ชื่อผู้เขียน

นายปรีเปรม อยู่สันติกุล

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุณี วงศ์ละคร ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. ประมวล เพ็งจันทร์ กรรมการ

อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาสุนทรียทัศน์ของเซอร์มานน์ เฮสเส ศิลปินนักเขียนชาวเยอรมัน เจ้าของรางวัล โนเบล สาขาวรรณกรรม ปี ค.ศ.1946 โดยศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์ในประเด็นเรื่องความงาม สุนทรียะเจตคติ ประสบการณ์สุนทรีย์ งานศิลปะ และศิลปิน จากนวนิยาย 12 เล่มซึ่งเป็นที่รู้จักในสังคมไทย และบทความ 15 เรื่องของเข่าที่พิมพ์รวมกันในฉบับภาษาไทยชื่อ มาจากทางสายเปลี่ยว ด้วยสมมติฐานที่ว่า การศึกษาและเข้าใจสุนทรียทัศน์ของศิลปิน ซึ่งสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยพลังความสัญชาตญาณ จะเป็นการเชื่อมโยงความเข้าใจโลกในมิติของปัญญากับการมองโลกด้วยอารมณ์ที่สร้างสรรค์ของศิลปิน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดช่องทางที่จะทบทวนถึงสุนทรียะเจตคติสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลครอบงำยุคสมัยของเรา อันเป็นยุคสมัยที่เกิดวิกฤตศรัทธาต่อการใช้ “ปัญญา” ของวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นผลพวงสืบเนื่องมาจากปรัชญายุคสว่าง

จากการศึกษาพบว่า ความงามในทรรศนะของเฮสเส เป็นอุดรภาวะ เหนือกาลเทศะ มนุษย์ทุกคนที่มีสุนทรียะเจตคติที่ดีสามารถมีประสบการณ์สุนทรีย์โดยผ่านสิ่งสวยงามและสิ่งสุนทรีย์ ทั้งที่ปรากฏในธรรมชาติ ในสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เช่น งานศิลปะ ตลอดจนความงามจากภาวะสุนทรีย์ของชีวิต เช่น ความรัก

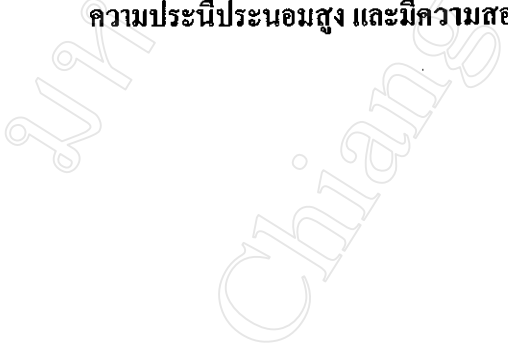
สุนทรียะเจตคติเป็นสภาวะของจิตใจซึ่งสัมพันธ์ต่อความงามขณะที่มนุษย์มีประสบการณ์สุนทรีย์โดยไม่มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

มนุษย์สามารถมีประสบการณ์สุนทรีย์โดยผ่านการรับรู้ทางผัสสะ และประสบการณ์ภายใน หรือการรับรู้ทางความคิด และจะถูกซึมซับไว้ภายในจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกทางค่านิยม

ทรรศนะต่อศิลปะของเฮดเสมีแนวทางสอดคล้องกับทฤษฎีของลีโอ คอลสตอย ที่ว่าศิลปะคือการแสดงออกในฐานะที่เป็นการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกไปยังผู้อื่น เป็นภาษาสากล ส่วนการให้คุณค่าต่องานศิลปะซึ่งทำให้เราสามารถแบ่งแยกงานศิลปะเป็นงานชั้นดีหรืองานชั้นเลวได้นั้น แท้จริงแล้วคือสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบวิธีคิดของแต่ละวัฒนธรรมเท่านั้น เขายังเชื่อว่าศิลปะที่มีสุนทรียะเจตคติที่บริสุทธิ์เปิดกว้างในการรับรู้ว่าเป็นสื่อกลางตัวหนึ่งในขบวนการเรียนรู้เพื่อการตระหนักรู้ภายในของมนุษย์ การแสวงหาโลกทัศน์ใหม่ๆ รวมทั้งการฟื้นฟูความเชื่อ ความศรัทธา และภูมิปัญญาในอดีต เพื่อนำพามนุษย์ไปสู่ชีวิตที่ดีกว่า ดังนั้นงานศิลปะและศิลปินจึงควรมีบทบาทในการรับใช้ชีวิตมนุษย์

ศิลปินในฐานะที่เป็นผู้ที่จะแสวงหาโลกทัศน์ใหม่ๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องละวางกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรมทั้งหลาย จึงทำให้ถูกมองว่าประหลาดหรือ “เป็นคนบ้า”

ผู้วิจัยเห็นว่า แม้เฮดเสจะมีความเชื่อถือในความจริงเชิงกววิสัยซึ่งดูเหมือนว่ากำลังเป็นความเชื่อที่สร้างปัญหาแก่โลกและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน แต่เขาก็มีลักษณะเด่นประการหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับการใช้ปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองในฐานะปัจเจกบุคคลเสมอๆ ไม่เชื่อในความรู้ที่สำเร็จรูป สุนทรียทัศน์ของเขาจึงมีลักษณะที่ชัดเจน มีความประณีประนอมสูง และมีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของมวลมนุษย์

Thesis Title	Hermann Hesse's Aesthetical Concept	
Author	Mr. Preeprem Yusantikoon	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee	Asst. Prof. Jarunee Wonglakorn	Chairman
	Lect. Dr. Pramuan Pengchun	Member
	Lect. Dr. Viroj Inthanon	Member

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the aesthetic concepts of Hermann Hesse, the German writer who won Nobel prize for literature in 1946, in order to analyze and criticize the issues concerning beauty, aesthetics attitude, aesthetic experience, work of art and artist, in his 12 novels and 15 essays collected in *My belief: essays on life and art*; edited by Theodore Ziolkowski (Thai translation *Ma-jak-taang-sai-priouw*).

It was assumed that the understanding the artist's aesthetic concept that created the work of art by the instinct can integrate the intellectual world with the artist's emotional world, all this in order to revise the aesthetic attitude of the modernist culture that dominates our period, and the crisis in the intellectual and scientific method that resulted from the Enlightenment's philosophy.

Hesse believed that beauty is transcendental, out of space and time. All humans who have fine aesthetics attitude can get aesthetic experience through the observation beautiful objects in the nature, man-made things, such as, work of art as well as the beauty in the aesthetic of life, such as love.

aesthetics attitude is a psychological state of mind. It relate to beauty when we get aesthetic experiences without self-interest.

All humans can get the aesthetic experience by sensations and inner experience , such as ideo-sensory, during which it is absorbed in the mind and has effects on the expression of emotion

According to Leo Tolstoy 's art theory , Hesse believed in art as expression , as the cosmopolitan language that the artist uses to communicate with us. The evaluation of a work of art that can bring about the artistic deviding into high or vulgar, is in fact merely cultural construct. He also believes that art with fine aesthetics attitude is only a part of process of human self-realization and a pursuit of a new vision ; how to see the world , also the resuscitation of belief and intellectual in order to bring the well being of human society. Therefore , work of art and artist should reform in service of life.

The artist as the person who pursues a new vision necessarily should abandon the old conventional method, therefore artist are usually looked upon as mad persons .

Even though Hesse believed in the objective reality that are the idea which bring about the world and environmental problems, however he always indicated the reflective thinking as the individual experience ; not instance knowledge. His aesthetic concept would have flexible and compound characteristic just as human being .